

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARA AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

FERNAN CABALLERO.

Tothom coneix la escriptora
que ab la seva ploma d' or
ha recreat la nostra ànima
y ha enternit lo nostre cor.

UNA CONVERSIÓ EDIFICANT.

Siga historia, siga quènto, allà vá.

L' héroe, lo protagonista, lo personatge culminant—diguémlhi *Tobir*, per donarli un nom ó altre y facilitar millor la narració—havía sabut escalar á forsa de constancia, de talent y de pulmóns—de pulmóns sobre tot—un dels llochs més emponents en un dels partits més populars de Barcelona.

Sa juventut; lo natural arreconament dels venerables guetos que ab los anys y 'ls desenganys, perden l' ardor de la sanch, tan necessari en tot partit popular; sa posició dintre del foro, y sas tribunicias arengas, plenas sempre de accents aixordadors y de imatjes pintorescas, li havían donat una preponderancia extraordinaria, que 's manifestava ab evidència en tots los actes de la seva vida, tant en los de caràcter polítich, com en los de índole privada.

Per aixó 'l día que 'l pobre *Tobir* perdía á l' estimada companyera de la seva existencia, tot lo partit que capitanejava hagué de sentir fondo condol y llástima, davant del viudo inconsolable, que á impuls de un cop tan cruel s' entregava als transports de la més forta desesperació. Lívit, desençaixat, sufrint á cada punt espasmes de dolor, los ulls encesos y amarats de llágrimas, hauría fet eternir á las penyas, quant més als seus estimats correligionaris, que al fi no son de roca.

Tots quants al enterro assistiren, per deber y per carinyo, al donarse sepultura al cos de la difunta, recordarán sempre la terrible escena de l' eterna separació.

—¡Quín cor més gran tè 'l pobre *Tobir*—deyan uns vivament impresionats, al tornar del Cementiri.

—M' ha posat la pell de gallina—feya un altre.
—¿Héu vist de quina manera volia que l' apare-
dessin en lo ninxo ahont anava á desapareixer la
difunta?

—A mí m' ha fet l' efecte de Dantón—observá
un tercer.

—Es lo que jo dich sempre: en *Tobir* devia ha-
ver viscut en temps de la Convenció ¡Quin cor!...
¡Quin cor!

—Alto, entenémnos: quan indico que m' ha fet
l' efecte de Dantón, es perque recordo que també
á Dantón va moríseli la dona, y al durla á ente-
rrar ¿héu vist lo que ha passat ara mateix?...
Donchs igual va passar llavoras... Llegiu l' His-
toria de la Revolució francesa. Pero aixó no obsta
perque Dantón als pochs mesos se tornés á casar.

—Arri allá, mal parlat...

—Escéptich!...

—Mala llengua!...

—¡Serpetal!...

L' escéptich ab molta flemma:

—Senyors, visquéu y vejém.

M' equivoco: l' escéptich no va dir *senyors*: va
dir *ciudadans*.

No sé si seria per imitar en tot al célebre con-
vencional, ó per aquella lley á primera vista pa-
radóxica, pero perfectament explicable que obliga
al viudo que més plora á consolar-se més prompte
contrayent segonas nupcias, lley que 's funda en
lo principi de: «las esposas se 'n van; pero l' ins-
titució del matrimoni queda», es lo cert y positiu
que l' escéptich tenia rahó.

En *Tobir*, sense deixar de sentir la mort de la
difunta, experimentava la necessitat imperiosa de
omplir un buit. Ben prompte 's feu cárrech de lo
que d' ell reclamava l' institució. Partidari acé-
rrim del matrimoni, tant com de las ideas políti-
cas que representava com á jefe de partit, que al
fi 'l matrimoni no es més que un *pacte*, va des-
cubrir ben prompte en una hermosa vila de la
costa catalana, la seva segona mi'ja taronja, una
criolla jova, distingida, encantadora... en una pa-
raula, una criatura tan angelical, que si jo fos
aficionat com en *Tobir* al cultiu de las metáfo-
ras, calificaría de «lo més preciós mocadoret de
batista teixit per mans de fadas, per aixugar las
tristas llágrimas de la viudesa».

Prompte s' esbombá la gran noticia.

La primera persona que la conegué oficialment
sigué la mare de la difunta, que continuava vivint
en la casa de 'n *Tobir*. Per cert que del disgust
que aixó li causá, va caure malalta. Proba de que
fins *el céfiro blando* del amor pot produhir es-
tragos.

Mes l' amor es cego. Y en *Tobir* acreditava l'
adagi de plé á plé. Sos viatjes á la vila de la costa
eran freqüents; y ¡cosa extranya! aixís com avans
hi anava sols per fins polítics, per fer discursos,
per constituhir comités, per guanyar eleccions,
ara no veyá ni parlava als seus correigionaris,
y aquests no podían menos d' escandalisarse, al
veure qu' en *Tobir*, lo jefe de un partit popular,
¡esgarrínsen! anava á missa en companyia de la
seva nuvia.

Perque es de saber que la nuvia de 'n *Tobir*
tot lo que t' de hermosa y simpática, t' de cató-
lica y acendradament religiosa.

¡Figúrinse com retallarian las malas llenguas
del partit!

Tant més quan aquest passava per aquells días

una crissis grave originada per certas dissidencias
importantes surgidas allá á Madrit, en l' arrel ma-
teix del arbre.

—Pero ¿qu' hem de fer?—deyan en lo Centre
damnantse de impaciencia y veyent que feya
temps no se 'l veyá per allí

—¿Qué fa en *Tobir*?—preguntava tothom.

En *Tobir* festeja... No 'us refiéu ja més de 'n
Tobir. En *Tobir* es un nou Samsón entregat á
las mans de una nova Dalila... ¡En *Tobir* va á
missa cada diumenje!...

—Una noticia fresca—digué aquell mateix es-
céptich del día del enterro—En *Tobir* acaba d ex-
pulsar de casa seva á la mare de la seva difunta...
Una senyora d' edat.. malalta.. sense recursos...
L' han feta alsar del llit y l' han treta ab cotxe.

—¿En *Tobir* ha fet aixó?

—No: ell ho ha manat: no ha tingut valor per
realisarho en persona y ho ha fet fer p'el seu de-
pendent. Vaja, que ab aixó sols, se coneix que se
'ns ha fet católich.

Vostés dirán qu' es molt sensible que un partit
polítich se inmiscuheixi tant de plé en la vida pri-
vada de una persona, per més que aquesta per-
sona siga 'l seu primer capitost. Pero siguém jus-
tos: ¿no era aquest mateix partit qui prenía tanta
part en aquella funesta desgracia de familia que
ocasionava la desesperació de 'n *Tobir*? Donchs
qui ha rosegat los ossos, que rosegui la carn... ¡Y
clavar las dents en la carn de una persona que
está fent una trastada, es tan sabrós, quan se sen-
ten los estímuls de la hidrofobia!

Mossegadas de traydor son aquestas, perque en
Tobir, embabiecat en lo nuviatje, no estava allí
present per defensarse... y aixó mateix feya que
no las sentís...

¡Ay, per aquestas cosas no solzament es cego l'
amor: es cego y masell!

Un detall.

O com si diguéssem un entreacte, necessari al
curs de la narració.

S' estava celebrant un banquet, en obsequi de
un eminent propagandista de la *Unió hispano-
americana*, á qual acte havia sigut invitat en *To-
bir*, y al arribar als postres, un dels comensals
llegí una carta de aquest, concebuda poch més ó
menos en los següents termes:

«Un faust aconteixement de familia me priva
del gust de assistir al acte qu están vostés cele-
brant; pero consti que faig vots desde 'l fondo de
l' ánima mèva per la próspera realisació de la
Unió hispano-americana, tant més quan jo *acabo
de realisarla unintme en matrimoni ab una her-
mosa filla de la jova América*»

Donchs, sí senyors, ja 'l tenim casat.

Ja ha omplert lo buit que necessitava omplir.
Ja somriu de nou la felicitat en aquella casa que
regá materialment ab las llágrimas dels seus ulls,
lo día pavorós de la gran desgracia... de una des-
gracia que llavors semblava irreparable

Y al arribar aquí, si fos poeta escriuria un epi-
talamí plé de flors, de perfums, de armorias y de
aleteig d' àngels, pero d' àngels verdaders, legít-
ims, auténtichs, d' àngels evocats per las bene-
diccions de la Santa Mare Iglesia:

Perque han de saber que 'n *Tobir* ha posat
oratori á casa.

En la Curia eclesiástica van expedirli 'l permís
necessari: la Curia eclesiástica va efectuar la de-
guda inspecció, y després de cobrar los drets co-

LA NOSTRA GENT. (Dibuixos de Mariano Foix.)

—Cada vegada que passo 'm diu coses aquest home. ¡Sembla mentida que a la seva edat encara tingui humor per això!...

—¡Qué li agrada a aquesta dona que li tiri amoretas quan passa!.. ¡Sembla mentida que ab los anys que té encara disfruti ab aquestas cosas!..

rresponents, que aquests may quedan endarrera, un sacerdot va anar a benehirlo ab la deguda solemnitat. Ab lo salpasser a las mans, no sols va ruixar l' oratori, sino totas las pessas de la habitació: la cámara nupcial, la sala de rebre, 'l despaig de 'n *Tobir*, lo menjador, la cuyna, 'l rebost, fins crech que 'l número 100. Gran fumigació espiritual que ha destruhit los microbis de la impietat allí reunits, després de un llarch període de vida democrática la més accentuada. Després dels *aspergis* ja no pot haver quedat en aquella casa ni la farum dels antichs correligionaris de 'n *Tobir*.

Aquests están desesperats y la rahó 'ls sobra. ¿Qué dirá la premsa católica que tant partit ha sabut treure de la conversió de Leo Taxil? ¿Qué dirá de 'n *Tobir*?

Per aixó 'l día que aquest, desitjós de quedar bé ab Dèu y ab lo diable, se presentá després de llarga ausencia, al Centre, resolt tal vegada a demostrar la perfecta compatibilitat del pacte sinagmátich ab la Butlla de la Santa Crusada, li succehí lo que li succehí.

Y lo que li succehí es lo següent.

Se donava un concert, y quan *Tobir* aparesqué en lo saló, una societat coral acabava d' entonar la *Marsellesa*, seguintse a las armoniosas notas del himne immortal de Rouget de l'Isle una estrepitosa salva de aplausos. En *Tobir*, afrontant impávit cent miradas de gayrell que de tots cantóns

se li dirigían, s' encaminá a la tarima a felicitar al director del coro.

—Desitjaría tornar-lo a sentir... ne tindria una alegría—digué en *Tobir*.

Y 'l director anava a compláure'l; de nou anavan a ressonar las notas del famos himne, quan alguns individuos de la Junta del Centre, enterats de lo que passava, s' encararen ab lo mestre director, dihentli:

—No, senyor: basta que en *Tobir* ho demani perque no se 'l complagui. Aquí no 's repeteix res ¿ho té entés? res de lo que demani en *Tobir*.

Y un altre deya:

—Que vagi a la iglesia a que li cantin un trisagi.

Desaire més brutal no s' ha fet may al jefe de un partit popular.

¿Negarli *La Marsellesa*? Es pitjor que negarli 'l foch y l' aygua.

Es dirli a las barbas qu' es indigne de escoltar l' himne immortal. Val tant com excomunicarlo.

Naturalment, en *Tobir* sortí tan apesarat del Centre, que 's prometé no tornarhi més. En sa casa procurá consolar-se. Los sants del oratori li somreyan. Davant d' ells va ajonollarse plé d' efusió y ab aquell mateix ardor apostólich ab que avans predicava las ideas més avanzadas y las combinacions pactistas més e-tramhóticas, demaná al cel un raig de inspiració que li aclarís tanta tenebra com lo rodejava.

En efecte, aquella nit mateixa somiá que s' (m-

barcava ab rumbo á Buenos Ayres, després d' embalar cuidadosament l' oratori, que de aquest ja no se 'n ha de separar may més en tots los días de la seva vida. L' àngel de la seva guarda l' acompanyava á bordo del *Pto IX*, y li deya aloído:
—*Tobir... Tobir...* Aténme. Si per un acás tor-
nessis á enviudar, no 't casis. Ara que t' has con-
vertit, feste missionista. T' ho dich pèl teu bè. Es
una carrera que ben explotada, dona més que la
de polítich de la flamarada.

P. DEL O.

SUSPIRS.

Diu que 'l suspir amorós
que surt del fondo del cor,
ab influxo misteriós
se 'n va al espay á fer l' ós
ab altres sospirs de amor.

Allí gronxats per l' oreig
y banyats per la llum pura,
en armónich remoreig
ab continuo besoteig
gosan sens igual ventura.

Sent promés, ma fantasia
creya veure en tendra unió
per tot sospirs de m' aymía,
quiscún d' ells se confonia
ab los que exhalava jo.

Y encare que separats
per trista ausencia, viviam

ESCRIBINT A UN IMPORTÚ.

—«Senyor mèu: ha de sabé
»que 'l seu amor no m' *apiacha*...»
Vet aquí que ara no sé
si amor s' ha d' escriure ab H.

felissos com dos orats,
pues creyam está enlassats
pèls sospirs que despediam.

Mes avuy qu' ella m' ha dat
la carbassa més tremenda,
perque jo, per mon mal fat,
sempre hi sigut un pelat
y no puch viurer de renda;
sols m' aconhorta que may
podrá olvidám la tirana,
pues si un ¡ay! troba á un altre ¡ay!
també s' han d' uní en l' espay
los nostres badalls de gana.

M. BADÍA.

¡POBRE MATILDE!

Era la tarde del día dels morts.

Una abigarrada multitud omplía 'l passeig del Poble nou, movent una gatzara tan irrespectuosa, que ningú que no conegués la humanitat hauria cregut que totas aquellas personas anavan ó venian del cementiri, lloch de tristesa, camp de reculliment y oració.

Los cotxes del tranvía casi bè desapareixian sota la crosta de gent que 'ls tapava: no n' hi havia cap que no portés lo doble dels passatjers que permet lo reglament.

Si fa ó no fa, lo mateix passava ab los carruatges ordinaris y fins las tartanas y jardineras s' excedian escandalosament de lo que aconsellan la prudencia y la comoditat dels mortals.

Tothom cridava, tothom volía passar primer. Los que baixavan de per' amunt empenyian als que pujavan de per vall, las interjeccions violentas y 'ls crits y las riallas se barrejavan ab los espetechs de las xurriacas dels cotxeros y 'ls cops de pito dels conductors del tranvía.

De repent aquella multitud esclata en un inmens clamoreig; un crit llarch y sostingut, que comensa á la porta del Cementiri y segueix passeig avall, com un vent huracanat.

—¡Cuydado, cuydado! ¡Deixéulo passar! ¡apartéuvos!...—

¿Era algun caball desbocat? ¿era algun gos rabios? ¿era alguna mala cosa?...

La onada humana s' agitava recargolantse, preveyent un perill, pero sense sapiguer d' ahont venia.

Y la multitud obría pas, repetint aterrorisada:

— ¡Apartéuvos, apartéuvos, ja vè!

Pero ¿qu' era aixó que causava tanta pòr? ¿Un mónstruo? ¿un toro escapat del corral?...

No senyors; era 'l senyor Francisco que baixava passeig avall, sense barret. ab los cabells erissats, los ulls fora de las órbitas, la boca plena de brumera y una corona de semprevivas á la má...

¡Pobre senyor Francisco! ¡tan pacífich, tan quiet, tan pussilánime... y atrevirse á atropellar la multitud d' aquella manera tan desenfrenada!...

Encara no feya un' hora que al bon senyor se 'l havia vist passeig amunt, seré, tranquil, vestit de negre, com las circunstancias s' ho requerian, y ab la mateixa corona de semprevivas á la má.

Lo seu semblant no revelava llavors la menor inquietut. Estava, sí, una mica trist, pensant qu' era 'l primer any que anava á rendir aquell fúnebre tribut als restos mortals de la seva estimada Matilde, la amable companyera de tota la seva

existència; però apart d'això, l'home caminava satisfet y resignat, calculant que al món tots nos havem de morir y que aquesta vida es una vall de llàgrimes.

¡Quin cambi en tan poch rato! Passar de la més absoluta tranquil·litat a la més furiosa desesperació; convertir-se de manso anyell en sanguinari tigre de Bengala...

Y l'home corria, corria passeig avall, trepitjant donas y criaturas, saltant pedrissos y repartint cops de corona...

Y la multitud esferehida y assombrada davant d'aquella impetuosa irrupció, continuava cridant ab totas las sèvas forsas:

—¡Apartéuvos, apartéuvos... deixéulo passar!

Y l'home passava, corrent com una centella, mentres la gent, tot fentli pas, se preguntava aturdida y ab lo cor glassat:

—¿Qué li deu haver succehit?

¿Qué?

Li havia succehit una cosa tremenda, espantosa, inconcebible.

Com ja hem dit, lo pobre senyor havia anat al cementiri a portar una corona a la seva difunta Matilde

Arriba al fúnebre recinto, s'orienta, busca l'isla tercera y s'hi encamina xano xano, llegint per matar la estona las inscripcions bonicas que va trobant a son pas.

Logra per fi penetrar en l'interior de la isla en qüestió, y comensa a examinar los números dels ninxos, buscant lo 44,513, xifra del melancòlich segon pis ahont reposan los restos de la seva inolvidable senyora.

Ja 'l veu, ja s'hi acosta, ja hi es... però ¡Dèu de Dèu!... ¿qu' es lo que 'ls seus ulls están mirant?

¿No es aquesta l'isla tercera? ¿no es aquest lo seu ninxo? ¿no es aquí ahont va fer arxivar a la seva dona? ¿Y donchs?...

¿Somia ó está despert?...

Nó, no somia; tot es real, tot es veritat: aquí está 'l 44. 513 que ho certifica: aquí está la magnífica lápida de marmol ahont, en un rasgo de póstum amor va fer grabar la poética, curta y eloqüent llegenda:

A mi inolvidable Matilde.

Lo senyor Francisco está a punt de tornarse boig.

Si aquell es lo ninxo de la seva dona, ¿que significa la corona que penja sobre la lápida? ¿Qué vol dir aquella corona—que ab son brillo revela qu' encara no fa un' hora que li han posada—ab unas cintas negras ahont s'hi lleigeix: *A mi adorada Matilde?*

¡Revelació fatal d'ultratumba! Lo senyor Francisco ho comprén tot, tot... tot absolutament.

Ja ho sab lo que aquella corona significa: lo cor li está dihent a crits:

—Significa que la teva senyora t'enganyava, y que 'l seu amant ha tingut lo descaro de venir avuy a burlarse de tú fent gala cínicament de la victoria alcansada sobre l teu honor...

¿Comprenen ara per qué 'l senyor Francisco corria passeig avall, portant encara a la mà la mateixa corona que poch rato avants havia traginat passeig amunt?

Quan l'infelís viudo arriba a casa seva, cau sobre una cadira mitj mort. Un fret glacial s'ha apoderat de la seva persona, las dents li petan, las mans se li han crispat, la febra l'aniquila...

PENTINANTLA.

—No apreti tant las agullas, porque devegadas .. ¿sab?

—¿Qué? ¿que t'è por que li punxi los pardalets que t'è al cap?...

Però en resúm no vè a ser res: se fica al llit y ab una bona suada y una nit de repós, l'endemà 's lleva més aixirit que un ginjol.

Lo cos está bo, però ¡ay! l'ànima no 's cura tan fàcilment: la ferida ha sigut tan fonda com inesperada.

¿Qué farà? ¿qué dirá? ¿quina resolució li toca pèndre?

L'home no ha vist may *Jugar con fuego* y no sab per lo tan que

la venganza...

la venganza es muy sabrosa...

però 'n t'è una idea instintiva, y coneix que 'l venjarse no li vindria gens malament.

Lo unich que hi ha es que la cosa es difícil. Cóm ho farà per venjarse? Veyám...

Tres días y tres nits passa 'l desventurat rumiant la mostra: setanta quatre horas sense dormir, sense menjar, sense pensar en res més que en això:

—¿Cóm me venjaré?

Per fi, després del tercer día, quan lo senyor Francisco ja estava a punt de enviar als diables la venjansa, la Matilde y 'l fulano de la corona dels llassos negres, se dona un cop al front, se posa a riure y exclama:

—¡Eureka!

Es dir, no es precisament *eureka* lo qu' ell exclama, porque l'home no está al tanto d'aquestas historias, però vè a ser lo mateix:

—¡Ja ho he trobat!

..

Y tè rahó: es la cosa més senzilla que pot imaginar-se.

—Per la boca mor' lo peix—se diu l' home:— per la corona morirá aquest brétul que á mí va robar-me l' honor —

Y segueix dihent:

— Si durant lo transcurs del any Dèu no 'l mata, enviantlo al infern á purgar los seus pecats, quan torném á ser al día dels morts, l' home tornarà també ab seguretat á portar un' altra corona á la... sèva currutaca. 'S coneix que la estimava molt y tindrà barra per aixó y per molt més.

Pues bueno; l' any que vè, desde bon dematí del día dels difunts m' estaré al peu del ninxo de... la senyora Matilde, y al moment en que 'l desvergonyit se presenti á penjarhi 'l fòtil de sempre vivas ab llassets negres, l' agafo pel coll y l' escanyo sense consideracions. ¡Qu' ella al menos veji que ab mí no s' hi juga y que soch un home de caràcter!

Després d' haver adoptat aquesta formal é irrevocable resolució, lo senyor Francisco va dedicarse á viure tranquilament, esperant lo día dels morts com qui espera una festa de las grossas.

Passa Casnestoltas, passa Corpus, pasa Tots Sants... y arriba por fi 'l tant desitjat día dels difunts.

Lo senyor Francisco ha complert la paraula. Quan lo porter del cementiri obra 'l reixat, lo primer visitant que hi entra es lo viudo de la Matilde.

Serio, grave, penetrat de la sèva situació, 's planta en un recó de la isla tercera, desde 'l qual distingeix perfectament lo ninxo número 44,513.

Tocan las vuyt, tocan las nou, tocan las deu, y 'l pobre senyor comensa á impacientarse.

—¡Será capás de no venir aquest any!... Potser es mort, potser no está bó, potser se 'n ha refredat... ¡los homes son tan falsos!...

De repent l lensa un crit; pero s' aguanta desseguida. ¡Al últim ha arribat l' hora desitjada!

Un fulano, que fa la cara d' home de bè, capás d' enganyar á qualsevol, s' aproxima al ninxo de la dona del senyor Francisco, y ab la major sanch freda hi penja una corona igual á la que hi havia l' any anterior, ab las mateixas cintas y la mateixa inscripció: *A mi adorada Matilde.*

Blanch com un cadavre, lo senyor Francisco surt del seu amagatall, y corrent com un mal esperit, se tira sobre 'l desventurat y l' agafa per la solapa.

—¡Infame!—li diu sacsejantlo de mala manera, á riscos d' estriparli l' americana;—al últim ha caygut á las mevas mans...

—¡Ay ay!—fa l' altre, sorprés y procurant desempellagarse del viudo—¿qué vol aquest home?

—¿Qué vull? ¡y gosa preguntarho! ¿Que no 'm coneix vosté á mí?

—No senyor, no més que per servirlo.

—Digui, donchs; ¿qué representa aquesta corona? ¿qué li era á vosté aquesta Matilde?

—¿Qué m' era? La mèva senyora.

Lo viudo fa un gesto espantós y exclama mitj alelat:

—¡La sèva senyora!

—¡Vaya! Fa quatre ó cinch anys que la tinch enterrada aquí...

—¿Ja ho sab de cert?

—¡Per supuesto! miri. Quan ella va morir, jo era á Fransa y no vaig poguer venir de cap manera. Al tornar l' any passat á Barcelona, vaig enterarme del lloch ahont estava situat lo seu ninxo, y un nebot, l' únich parent que 'm queda,

va dir-me qu' era un segón pis del interior de la segona isla...

—¿Segona?—fa l' altre, obrint encara més los ulls.

—Sí senyor.

—¡Pero si aquesta es la tercera!...

—¡Fill... donchs me vaig ben equivocar! Com jo no hi entench gayre en islas, perque may hi anat per mar, y además vaig veure que aquesta lápida deya *A mi inolvidable Matilde* y la del seu ninxo també ho ha de dir, vaig figurarme que era 'l seu... ¡Es una casualitat!... De tots modos fa bè d' avisarme. Despenjaré la corona, y veuré si trobo 'l ninxo de la mèva difunta... ¡No vull que una qualsevulga se 'n gaudeixi!

Y mentres lo fulano s' apodera altra vegada de la corona que havia penjat sobre la lápida del ninxo 44,513, lo senyor Francisco, avergonyit y ab la cara á trossos, se dona ell mateix una bofetada á cada galta, y murmura ab veu imperceptible:

—¡Pobre Matilde!...

A. MARCH.

MISERIAS.

Los qui algún cop retirém de la feyna á punta de día, contemplém vistas panorámicas, que al ser trascritas al paper perden la poca claror de la celistia que las il-lumina. Y contemplém escenas que parteixen lo cor, y que ab la llum del nou día s' esborran y 's dissipan, deixántnoslo plé de tristesa y racansa.

Qui 'l segón dissapte de juny hagués passat pèl carrer de Robador, ja prop de mitja nit, hauria sentit lo baladreig de cansóns aflamencadas, ab l' acompanyament obligat de cops d' unglas á la guitarra y del refrech dels raspadors d' un parell de capsas de mistos duhent lo compás. Un balcó obert d' un primer pis donava eixida á la tabola, y alguna qu' altra glopada de tabaco que sortia blanquinosa s' esfumava entre la negrura del estret carrer, y veus ragullosas, entre xiscles de donas y renechs d' escruixidora forma, passant per entre las dos cortinas s' esbombavan pèl vehinat silenciós y mut á tanta gresca.

Y si haguessen pujat la fosca y rosegada escala, que despedía la fator amoniaca d' una quadra, y estava alfombrada de puntas de cigarro, pells de taronja y papers de caramell-los, y al mitj uns grapats de pellofas de cacahuets, haurían vist un cop oberta la porta del primer pis, lo quadro més complert d' embrutiment bumá. Alló justifica la presó, alló justifica 'l pal; mes no, no: alló justifica la creació de grans escolas, alló justifica la fundació de una beneficencia nova, avuy desconeguda, aburrida antes de náixer.

La gandulería y l' escándol consumint los ahorros del treball y l' honra, los diners y la vida. La miseria embrutida nadant frenética sobre llachs d' un vi enmatzinat. Los sentits excitats y 'l cervell mort. Las passións despertas y la rahó adormida; adormida per l' ayguardent, la canya, 'l rom y 'l tabaco, qual fum no fou prou espés pera que á nostres ulls fugissin aquells cromos penjats per las parets y aquell mirall esquerdat y aquell cadiras de boga esbotzadas, que tan trist paper feyan al costat d' un sofá de domás carmesí, brut y rebregat, d' antigua y revellida figura. Los homes ajassats, ab las camas estiradas, esbu-

LLEGINT.

—¿Sabéu que 'ls sabis d' avants
eran sabis de debó?
Fa tres hōras que barrino
y... no sè qué vol di aixó.

fegant, agarbonats á donas miserables, mitj vestidas, ab la cabellera destrenada, y per terra una botella buyda, un got trencat, clavells, mitjas y cartas del dret y del revés: fins lo llum de petroli qu' espargia sa llum esgroguehida, tan viciós com aquells sers, impúdichs, ennegria 'l vidre que 'l resguardava del vent, y murmurant com un borinot dintre 'l tubo pareixia que 's fes acompanyament al pausat balanceig qu' un cop subitament l' hi imposá. En un recó, sentat en una cadira apuntalada á la paret, y ab los peus als llistóns d' altra que tè davant, plena d' engrunas y paperots, sentat un tipo de jornalero en mànegas de camisa punteja la guitarra, mentres á son costat un trinxerayre, un xaval, un pillet de disset anys rasca las capsas de mistos. Y passa la nit y la matinada, y encare dura, dura fins quí sab quan. ¡Y aquells crits y 'l desgabell y las parauladas!

Los qui creuhen que s' han acabat las bruixas, que vingan ab mí. ¡La missa negra ja no 's diu cada dissapte, se ce'ebra cada nit, y no sobre las montanyas ni al mitj del camp, nó; al mitj de la ciutat, dintre 'l poble que somriu satisfet y pagat de sí mateix, usurpant lo nom de civilisat; perque no es civilisat lo poble que tè sobra d' iglesias y falta d' hospitals; no es civilisat lo poble que aixeca monuments als banquers mentres los desvalguts moren de fam, havent d' esperar tanda pera entrar al Hospici! Lo virtuós nos ha semblat tonto y lo viciós alegre, espléndit, juvenil, perdonable. Y hem arribat al temps vergonyós de premiar al qui compleix ab son deber, com si fés una obra extraordinaria. ¡Ja estém ben guar-nits!

Si 'l segón diumenje de juny al vespre vos haguessiu acertat á passar per las Ramelleras, potser hauriau vist una dona portant una criatureta á la Maternitat. Era 'l fill d' una diab'esa emborratxada la nit avans al carrer d' en Robador. Passá 'l dia revolcantse com un gorrinet en son llit de pallas, allargant los brassets en busca de las ignotas caricias d' una mare que l' abandonava malaltis y famolench. Una mala vella la portá com un xay á la Santa Casa.

Y si aquell mateix vespre haguessiu pujat al quart pis d' una de las primeras casas del carrer

de Tantarantana, entrant pèl Rech, hauriau contemplat sumicant y abatuda, á una velleta, sens forsas per plorar l' abandono de un fill qu' emigrava á Buenos Ayres.

Y si, dirigint la vista al mar, haguessiu contemplat un barco italiá de bona estampa, per entre las cordas de l' arboladura, com las cardinas que saltironan sota las mallas de las telas, hauriau vist la cara del guitarrista y la de la marassa ab fetje de rajada.

Y si alsat los ulls haguesiu á la estrellada volta... hauriau vist la irónica pau y calma de la immensitat, la freda indiferencia de lo infinit... mes girant los ulls envers la terra, hi veyia jo una mare que abandona al fill y un fill abandonant á sa desvalguda mare.

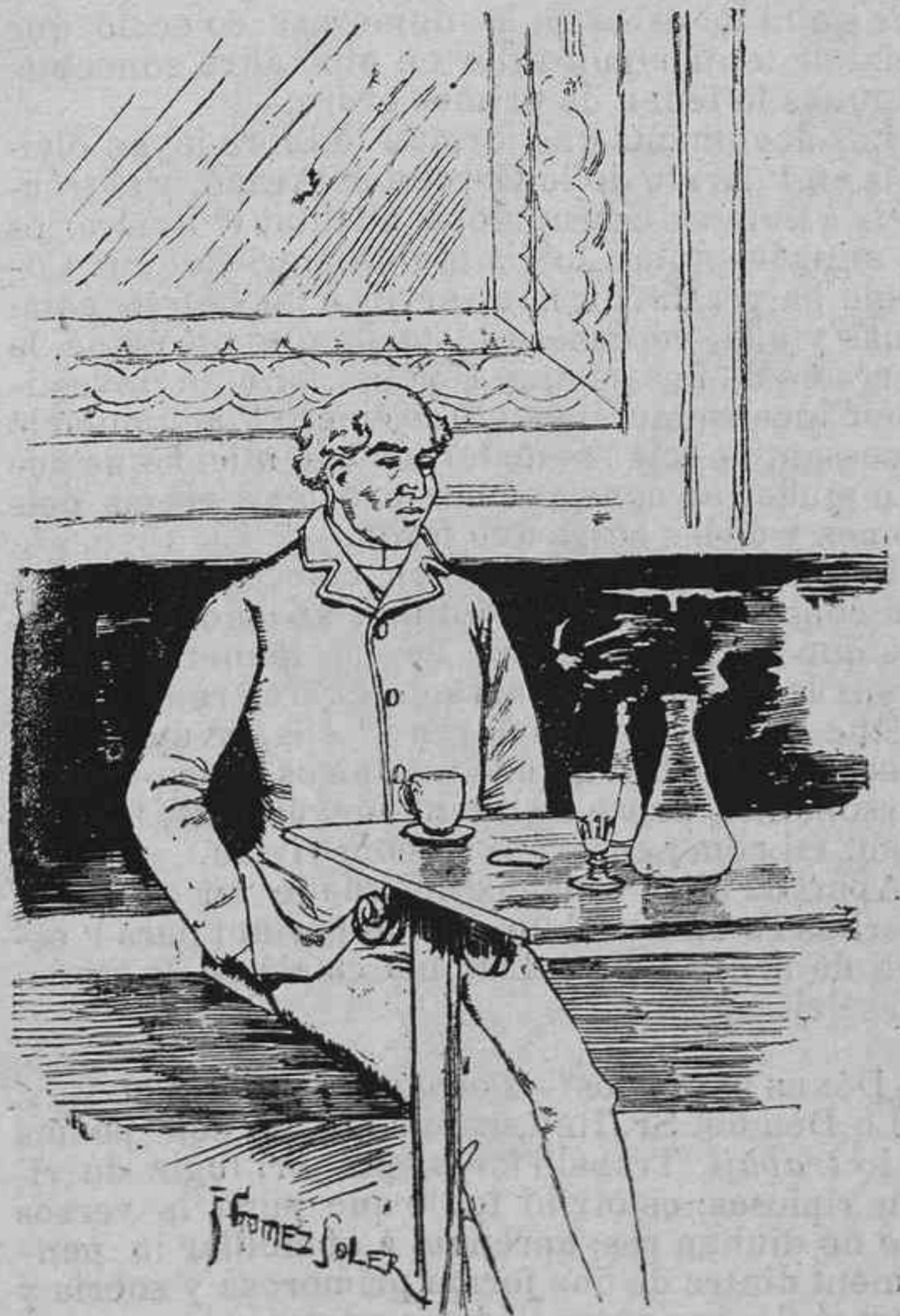
Y mentres lo plor de l' orfe y 'l suspir de la viuda demanavan sanglotant á la vuydor del desespero un consol y un alivio, ¡eran tants y tants los que reyan pèls teatros!

XAVIER ALEMANY.

Á UN RUSSIÑOL.

En los boscos y prats plens de verdor,
en los camps ufanosos, plens de vida;
en paissatjes plens d' ombra que convida
á passarhi 'ls tres mesos de calor;
allí ahont se respira més frescor;
allí ahont tot es quiet y bell... te crida
casi sempre aquest art que, sent mentida,
tú fas que vritat sigui, ab lo color.

MALS-DE-CAP.

Ha de portá una corona
á la difunta costella,
y ara no sab si comprarla
negra, blanca... ó bé vermella.

Se pot dir, Russiñol, que, si no cantas entremitj dels teus arbres, rams y plantes, fas cantá ab lo pinzell, escampant tintas, á aixáms de rossinyols en la espessura... Lo rossinyol la canta la Natura; tú, Russiñol (Santiago) ¡¡cóm la pintas!!

PEPET DEL CARRIL.

LLIBRES.

DOCUMENTS HISTÓRICHS CATALANS DEL SIGLE XIV.—*Colecció de cartas familiars corresponents als regnants de Pere del Punyalet y Joan I, seleccionadas y anotadas per D. JOSEPH COROLEU.*—Just á tot serho es lo premi que 'l consistori dels Jochs Florals de 1888 otorgá á aquesta notable colecció de documents familiars, que prestan un gran servey al historiador y al filólech, y satisfán en alt grau la curiositat del lector.

Imaginínse que veuen sortir del palau dels esmentats reys aragonesos corréus y missatjers provistos de plechs tancats, y que per un moment logran interceptarlos, obrirlos y enterarsen ab tota detenció. ¡Quina sorpresa més gran no experimentarían! Llegir lo que aquells reys escribían, no sols com á tals monarcas, sino fins com á particulars; donarse compte dels seus gustos literaris y artístichs, de sos pensaments, de sas preferencias, de sas caborias, de sas preocupacions, de sa vida íntima... ¿vólen res més plé d' atractiu?

Aixó ja es més que l' historia trassada á gust del historiador: es la vida mateixa dels personatjes que l' il·lustran, sorpresos d' estar per casa, y quan no exerceixen de tals personatjes. Aixís es que no hi ha carta en la numerosa colecció que deixi de tenir algún valor en un ó altre concepte. Algunas lo tenen de primer ordre.

Los documents que forman lo llibre jeyan olvidats en l' Arxiu de la Corona de Aragó; y al tréure'ls á llum ab escrupulosa fidelitat é il·lustrarlos ab atinadas notas, lo distingit historiador Sr. Coroleu ha prestat un nou servey á las lletras catalanas y á la verdadera historia, que no es ja la narració de fets sempre repetits, sino la investigació incansable, l' estudi pacient, l' acumulació incessant de tots los materials auténtichs que pogan ajudar al coneixement exacte y precis dels homes y de las cosas que fóren.

Las cartas pel Sr. Coroleu coleccionadas nos fan contreure relacions íntimas ab los dos monarcas que las suscriuhen, de tal manera que si avans los coneixíam casi sols de referencia, per lo que 'ls historiadors deyan d' ells, avuy se 'ns presentan al davant ells mateixos ab sa propia personalitat, sense atenuants ni auments, tal com eran, tal com pensavan, tal com vivían.

Apart de aixó 'l mateix llenguatge en qu' están escrites es un nou dato molt important pera l' estudi de la evolució del idioma catalá en lo transcurs dels sigles.

¿DÓNDE ESTÁ DIOS?—*Poema per D. MIGUEL REY.*—Lo Déu del Sr. Rey segóms diu en son poema es lo treball. Treballi forsa; procuri fugir de rimas rípias; estolvihi tot lo que puga 'ls versos que no diuhen res; aprengui á enmotllar lo pensament dintre de una forma primorosa y sobria y lográ figurar entre 'ls bons poetas.

Avuy, sense negarli felissas disposicions, li falta encare molt camí per correr.

EL BANCO DE ESPAÑA considerado en si mismo y en sus relaciones con el Estado y la circulación monetaria del país per D. EUDALDO VIVER.—En un tomet que forma part de la *Biblioteca de la Revista de Sabadell*, lo Sr. Viver, tenedor de llibres del Banch de aquella industriosa ciutat, posa á proba una vegada més sa competencia en l' estudi de las qüestions financieras, y revela sas bonas condicions d' escriptor correcte, dotat de una notable claretat d' istil.

L' AVENS.—Lo número 10 de aquesta interessant publicació, conté un excelent retrato del distingit novelista catalá Narcís Oller, ab un estudi de sa persona suscrit pel Sr. Sardá; un estudi histórich sobre 'l sepulcre d' Eleonor de Cabrera, degut á la ploma del Sr. Botet y Sisó; una bonica poesia del Sr. López Oms y alguns treballs de crítica teatral y bibliográfica.—En la secció de folletins termina l' Anuari bibliográfich del any passat y continúa la publicació de *Cants íntims*, poesias il·lustradas de Apeles Mestres.

RATA SABIA.

LICEO.

La inauguració del gran teatro es tots los anys á Barcelona un verdader aconteixement. Es natural; un bon ápat ve sempre tant de gust, despres de un llarch dejuni!...

Aquest any ho era en major motiu. Adoleixia la sala d' espectacles de certa foscor qu' era la desesperació de las senyoras que van al Liceo á lluhir, y á una ordre de la empresa *la llum s' es feta*. Avuy brilla la sala ab gran esplendor y presenta un magnífich aspecte, sobre tot quan está plena, com ho estava dissapte.

A las vuit en punt rompia l' orquesta 'l prelude de *Gli amanti di Teruel*, y pochs moments després s' alsava 'l teló de boca. ¿Qué dirém que no haguém dit ja de l' ópera de Bretón? Los mateixos passatjes que l' any passat, s' aplaudeixen avuy y ab igual entusiasme. Al acte segón se li ha donat una bona estisorada; y la veritat siga dita, guanya moltíssim. Lo gran duo del quart produí 'l fanatisme de sempre.

Y es que difícilment pot trobarse un' altra Isabel de Segura, tan segura com la Borelli. Identificada sempre ab lo personatge, lo sent y 'l fa sentir, rayant sempre en los últims límits de la perfecció.

En Valero es lo mateix tenor de l' última temporada, sense merma ni augment. Igual podém dir del barítono Labán.

Com á intérpretes nous, s' han presentat la Del Bruno y en Visconti. La primera es una excelent *mezzo soprano*, que sab realzar l' execució estant sempre en escena y expressant ab acert las emocions del personatge que interpreta. Ab una veu més expansiva seria una artista de cap de brot. Pero aixís y tot, pot felicitar-se de haver donat á la sultana Zulima un valor que no li coneixíam encare.

Respecte á en Visconti, 's portá molt bè.

Coros y orquesta al seu lloch. Y en quant al mestre Goula, basta dir una cosa: fou cridat al escenari al final de tots los actes.

VISITAS DE MORTS. (*Dibuix de Moliné.*)

—Ja veurá, D. Francisco, com que s' acostan las eleccions, veniam perque 'ns digui quánta gent necessita de nosaltres.

—Ara com ara, no 'ls ho puch dir; pero per si acás, ja poden avisarlos á tots.

Ara parlém una mica de la *mise en scene*.

La decoració del acte segón podia ser pintada ab més riquesa y tenir una mica més de caràcter.

Ara, respecte á las del acte quint, degudas al Sr. Vilumara ja farém un' altra cantada. Las dos son bèn concebudas y están bè de llum y de perspectiva, abundant en detalls arquitectònichs molt propis. L' autor sigué justament aplaudit.

Y á propòsit: ¿per qué no ha hagut de pintarse pera l' acte quart una decoració que representés la càmera nupcial de Isabel de Segura? ¡Quín reals no adquiriria 'l famós duo, si tots los accessoris l' acompanyessen! Ara 'ns hem de contentar ab una sala verda que sembla copiada de una torre del Putxet. ¡Ditxosa sala verda!... ¡Que no 'ns la poguém treure del davant!

Lo vestuari y la indumentaria han guanyat bon xich. Hi ha alguns tipos en las masses bèn caracterisats, si bè altres, com l' acompanyament del barítono, vesteixen prendas que semblan tretas de ca 'l drapayre. Vaig veure també un parell d' odaliscas ab polacas de satí que 'm van fer venir esgarrifansas, y uns frares ab unas perrucas tan caricaturescas.... qu' en fí, val més no recordar-se'n.

¿Cóm haventse fet lo més s' ha deixat de fer lo menos, ja que 's volia presentar l' ópera de la manera deguda?

Una darrera advertencia y aquesta va pèl tenor Valero. Quan torna á Teruel després de un any de ausencia, vesteix encare la mateixa vesta que quan va marxar, ab la mateixa cenefa brodada, com si no li hagués passat res en un any de aventuras y de desventuras. Per asseat que sigúes en Marsilla ¿no 'ls sembla que la roba no podia durarli tant?

Insistím en lo particu'ar, porque ab tot y la tentativa que s' ha fet, estém encare lluny, pero molt lluny, de veure una ópera bèn posada.

TEMPERATURA.

Un duo que representa los graus de calor que fá: l' un es l' hivern que ja arriba; l' altre es l' istiu que se 'n vá.

CIRCO.

A pesar de no haver tingut ocasió de assistir al teatro del carrer de Montserrat, consignaré que alguns periódichs parlan ab elogi de la sarsuela *Nanón* y dels artistas que l' han interpretada.

ROMEA.

Res de nou.

ESPANYOL.

Una companyia de sarsuela composta de artistas aplaudits ha comensat á donar una serie de funcions en aquest elegant teatro, baix la direcció del mestre O iver.

Las inaugura dissapte davant de una escullida y numerosa concurrència ab la opereta *El Duquesito*, en la qual alcansaren merescuts aplausos las Sras. Martí de Moragas, Sendra y Aparicio y 'l Sr. Soler y demés que prengueren part en la representació.

La funció terminá ab la sarsueleta *Toros de punta*, que sigué també molt aplaudida.

Creyé m que no faltará concurrència al Espanyol durant l' hivern, sobre tot si la empresa dona á coneixer algunas obras novas que segóns diuhen tè en cartera.

TÍVOLI.

Ali-Babá continúa en lo cartell, y es de creure qu' encare tè vida per días.

Tot Barcelona anirá á admirar las magnificencias de aquest espectacle, que se serveix cada nit—y aixó es lo més extraordinari—als préus reduidíssims qu' en lo *Teatro del Tivoli* s' acostuman.

NOVEDATS.

Dos representacions s' han donat del drama de Dumas fill, que ab lo títul de *La Duquesa Clara* acomodá á la escena espanyola 'l malaguanyat escriptor D. Joan Alonso del Real.

L' efecte que produhí aquesta obra al estrenarse fa dos ó tres anys, ha aumentat considerablement en las actuals representacions, lo qual no es d' extranyar tractantse de una verdadera creació del teatro modern plena de originalitat, desarrollada magistralment y escrita tota ella ab una sobrietat pasmosa. L' atenció del espectador está sempre pendent de aquella trama, no per senzilla menos interessant, de la pintura dels personatjes feta ab singular acert y de las infinitas bellas del diálech.

En l' execució se distingí notablement la senyora Mena, compartint ab ella 'ls aplausos del públich los Srs. Tutau y García Parreño. L' escenari molt bèn servit, y las senyoras que prenen part en la escena de la tertulia lluhint hermosos trajos de societat.

CATALUNYA.

No desmenteix la pessa *Sebastián Pulido*, estrenada dissapte á l' *Eldorado*, la paternitat del seu autor, lo Sr. Jackson Veyán, que si no sol distingirse gayre per la originalitat y la travesura en la concepció de las sévas obras, tè alguna trassa en dibuixar personatjes-caricaturas y en posar en sos llabis una versificació fácil y no exenta de xistes.

L' obra excita 'l bon humor del públich y dona ocasió de lluhiment á las Sras. Alverá, Bardo y Guerra, y als Srs. Bosch é Isern, que prenen part en la representació.

NUEVO RETIRO.

L' oncle ausent que manté á un nebot, lo nebot que per treure millor partit de las generositats del oncle li escriu que s' ha casat... Y de segur que al arribar aquí ja veuhen tot lo demés.

VISTASSO UNIVERSAL.

L' un beu glops de xampany, l' altre rosega,
l' altre fuma, pensant ab lo sèu lio...
«y el mundo en tanto sin cesar navega
por el piélagu inmenso del vacío.»

L' oncle arriba de sopetón per coneixer á la sèva nora; lo nebot enmatleva la senyora de un amich complacent, que per tals motius passa moments ben poch agradables... Y la farsa continua, acumulantse enredo sobre enredo, fins que al últim se descubreix tot, y naturalment l' oncle perdona al nebot y s' acaba la comedia.

Baix aquest tema, que més ó menos sempre diverteix al públich, s' han escrit un sens fi de pessas que corren per l' escena: en aquest mateix assumpto está inspirada la sarsueleta en dos actes que ab lo títul de *En el nombre del padre* s' ha estrenat ab éxit regular en lo *Nou Retiro*.

En la execució hi prenen part la senyora Coello y 'ls Srs. Palmada, Comerma y Busutil, que sigueren aplaudits al final de la representació.

CALVO Y VICO.

Ha comensat á donar una sèrie de funcions en días festius una regular companya baix la direcció del intel·ligent actor D. Isidoro Valero.

Diumenje passat feren lo gasto los dramas populars *Lázaro*, *el pastor de Florencia* y *El trapero de Madrid* alcansan-thi 'l Sr. Valero grans y merescuts aplausos.

CIRCO EQUESTRE.

Ja tenim de nou al general Prim en campanya, *al frente* dels voluntaris catalans.

Y no 'ls dich res més sinó que l' éxit alcansat en anteriors temporadas se repeiteix en la present.

Desengányinse: 'l general Prim era un home de sort.

N. N. N.

D' ULTRATUMBA.

Després de viure uns quants anys fent quaranta mil diabluras, sufrint penas y amarguras y rebent mil desenganys, diu que un día va senti molt mal de ventre en Climent, y de cop, tranquilament, féu un badall y 's morí.

Sent mort l' hi van da 'l martiri de cantarli unas absoltas, com si fos un carnestoltas, y 'l van portá al cementiri.

Un cop va se allí instalat, prompte va darse 'l fatich de mirar de ferse amich ab los morts del sèu vehinat.

Y buscant per tot, formal, de bona amiatat un rastre, ¡p'af! se troba ab lo sèu sastre á qui deu un dineral.

—¡Recristo! en Climent va dir al veure 'l sastre á aquell lloch, y quedant ¡pobret! més groch que 'l dia que 's va morir.

—¡Ah, pilló! Al fi t' hi trobat, li deya 'l sastre ab deliri, t' haig de donar molt martiri perque soch del t'u vehinat.

De molts trajés que 't vaig fé' cap me 'n vas voler pagar, y are me 'ls tinch de cobrar: l' esqueleto 't trinxaré

Y agafantlo per la ganya lo rebot á terra fort, que sort que hi va acudí un mort que, si no, crech que l' escanya.

Fet mi'j maltè va aixecarse ab lo posat bastant trist, y no sent del sastre vist corrents d' allí va escaparse.

Un bon recó va buscar per amagarshi arrupit,

y quan va ser mitja nit
al seu lloch se 'n va tornar.

Hi entra apoch apoch com pot,
fins lo respir reprimint,
y veu al sastre dormint
igual que un estaquirot.

—Ganga, va exclamá en Climent
en un punt d'inspiració.

Vaig á fer sa perdició,
ara mateix, al moment.

Y no tement cap desastre,
ni 'l cástich etern de Dèu,
posa á n' al sastre 'l cap seu
y ell se posa 'l cap del sastre.

Y llevant grans rialladas,
deya, d'alegría encé-:

—Ara seré 'l seu inglés
y las pagaré plegadas.

J. PUIG CASSANYAS.

Sens gens d'estranyesa, perque som de l'ofici
y coneixém l'intenció ab que 's donan certas no-
ticias, llegirem en el *Noticiero universal* del di-
sapte la següent:

«Además de los candidatos que indicamos hace
algunos días para las próximas elecciones muni-
cipales, dícese en algunos círculos que se presen-
tarán los Sres. D. Antonio Furnó, López Berna-
gosi y D. José Roca y Roca, editor y director res-
pectivamente los dos últimos de *La Campana de
Gracia* y *La Esquilla de la Torratxa*.»

Ara vegin lo que son las cosas.

A nosaltres se 'ns havia dit que 's presentavan
en una mateixa candidatura, per no sé quín dis-
trict de Barcelona, D. Francisco Peris Men-

TRABALL.

—¡Qu' es bonich dintre un quartet
traballá ab santa alegría,
guanyantse tranquilament
nostre pa de cada día!

cheta, director de *El Noticiero universal* y D. Ra-
món Audet Solsona, fundador del Institut anti-
séptich.

Y encare més, se 'ns ha assegurat que 'l go-
bern, no sabent si donar la vara d'arcalde á don
Francisco ó á D. Ramón, tenia decidit concedirla
á tots dos á la vegada ab la condició precisa de
que han de anársela pa sant día per altre, sempre
que no s' estimessin més férsela á palletas.

Aixó provará al autor del sueldo del *Noticiero*
que quan fa falta omplir un espay per satisfacer la
curiositat del públich, á falta de perdiús se li do-
nan *guatllus*. Y qui se las menja, se las menja.

Per lo demés, no hem de repetir que si tenim
sempre 'ls ulls sobre la casa gran, es sols per-
veure lo que allí passa; com á espectadors, no com
á comediantes.

D' allá trayém la primera sustancia pèls nos-
tres semanaris, y no hem de ser tan tontos que
'ns privem de un recurs tan preciós. Sobre aquest
particular preferim ser cuyners á ser galls.

Además, que fins per temperament som molt
capassos de deixarnos dir qualsevol insolencia...
Que 'ns ho digan tot, tot enterament, inclús culs
d'olla.

Pero regidors...

¡Cuydado! ¡Aixó ni en broma!

Dissapte va arribar.

Y dissapte plovia, y un fanguitxo asquerós om-
plia 'ls carrers de la capital.

Los núvols, al véure 'l, no van poderse aguantar
las llágrimas.

Y la naturalesa va extendre una alfombra de
pastetas.

Una alfombra digna del personatge que arri-
bava.

Un individuo de cert casino dels que última-
ment ván desautorisar al bobo de Coria, al veure
l'aspecte brut y repugnant que presentava dis-
sapte Barcelona, deya, no sé ab quina intenció:

—Més valdria que 'ls que s' entretenen en
amontonar escombrarias ab la ploma, escombres-
sin los carrers, que per aixó 'ls pagan.

Al baixar del tren, lo primer que va veure si-
gué una mostra palpable de la fraternitat que
reyna actualment entre 'ls seus amichs de Bar-
celona.

Una mostra palpable... ¡y tan palpable!

Com que 'ls dos amichs ja estaban agarbonats.

Y ell fent dugas tercerillas

y posantse al costat seu,

esclamá ab terrible veu:

—¡Arrenquéume las patillas;

peró no 'us agarbonéu!..

Mentres tant D. Cinto es á París.

Y no 'n reb poch ni gayres d'obsequis.

Banquetes al *Hotel de ville*... ascensions á la
torre Eiffel y fins s' assegura que Mr. Carnot
tracta de convidarlo al gran ball de gala que pro-
jecta donar en lo Palau del Eliseo.

Per cert que 'l president de la República ha
donat ordre de forrar ab matalassos lo gran saló
de ball, per evitar una catástrofe.

Figúrinse 'l conflicte que s' armaria, si don
Cinto anant distret per aquells salóns arribés á
aixafarse la tarota!

..

Y després pensanho tot:
s' ha de evitar un fracás:
que si Fransa tè un Carnot
D. Cinto 'n te un altre al nas.

Necrologia.

Ha mort l' eminent poeta D Vicéns W. Querol. Sas composicions lo sobreviuran, per més que no gosés de la popularitat á que 's feya acreedor per sa inspiració y sobre tot per la forma clássica de sas poesias.

En un altre país, Querol hauria viscut del cultiu de las lletras.

Aquí á Espanya havia de guanyarse la vida desempnyant un empleo en una companyia de ferro-carrils.

Sempre la prosa de la vida retenint las voladas del geni.

A Fransa ha mort Augier, insigne autor dramátich. Un autor de conciencia y de geni, que no 's venia, ni 's doblegava als afalachs de la multitud.

Escribia lo que pensava, sense preocuparse del efecte que havia de produhir.

Entre sas obras se 'n contan algunas de magistrals.

Y era tan modest, tan poch amich del bombo y del reclam, que á un escriptor que un día li demanava datos per escriure la seva biografia, li digué ab la major senzillés:

—Vaig neixer l' any 1820, y desde llavoras no m' ha ocorregut res de particular.

Un amich meu m' envia un retall del periódich de Palma *El Isleño*, corresponent á una correspondencia de Barcelona, deguda á un tal Tomás, redactor de *El Barcelonés*, donant compte de l' estancia de D. Francisco aquí, poch avants de anarse'n á la Garriga.

Diu aixís lo retall, literament traduhit:

«Ahir á las déu, cosa que no acostuma 'l senyor Rius, sortí á passeig ab sa familia. Los milers d' ánimas que passavan per la Rambla formavan carrers pera saludar al Arcalde, ohintse per tot arréu manifestacions de simpatia envers l' ilustre veterano del progrés espanyol.»

Inútil dir que l' escena que relata 'l correspon-sal del *Isleño*, no la va veure ningú més que 'l Sr. Tomás.

Alló dels milers d' ánimas ja está posat ab tota intenció.

Perque las ánimas son invisibles.

Un dels últims acorts del Ajuntament:

Establir no sols lo servey de metjes destinats á la beneficencia domiciliaria, sino també 'l de llevadoras.

Cassat al vol:

—¡A bona hora 's recordan los regidors de las llevadoras!

—¡Cóm s' entén á bona hora!... ¡Si ara, precisament es quan més las necessitan!

—¡Ara?

—Sí, home: ¿qué no véus que casi 'ls han posat á parir?

Imitació del Fra Anselm.

Quan de Madrit torna en Lluch
ab posat de malastruch,
diu als companys:—¡Ay, vos duch
la gran carbassa!

E estirantse los cabells
agafan tant forts tropells
que barallantse ells ab ells
fan fortes pinyes.

E 'ls tristos é 'ls alegrets
llansan grans crits é xisclets:
é van é venen bolets,
é tot s' ho empassen.

Çó es qu' en casa sens farina
tot se 'n va en moure bronquina;
é ademés, morta l' alzina
tots hi fan lenya.

Se parla d' establir un club de patinadors á Barcelona.

¡Qué volen que 'ls digui!

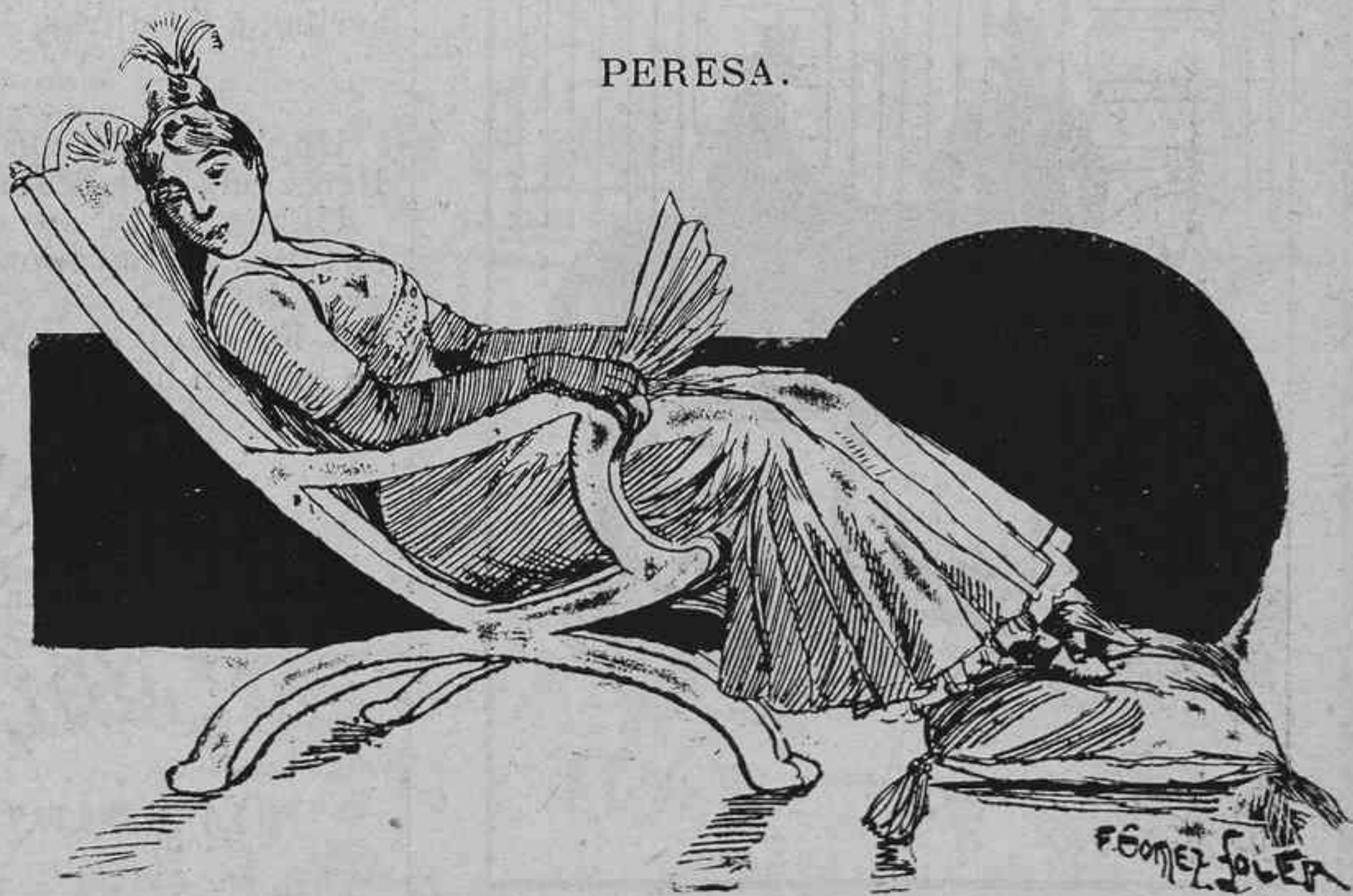
Me sembla que sense necessitat de patinar, no faltarà qui se 'n vaja de bigotis.

Y es que, segóns noticias, las rajolas de la casa gran s' han posat relliscosas de tal manera, qu' es impossible donarhi un pas.

De *La Vanguardia*:

«Fa algun temps observarem lo fet de que las brigadas municipals, aquells treballadors que 'l

PERESA.

—¡Qu' es bonich dintre un saló,
guarnit ab gust y poesia,
dormitar, llegir, cantar
y gronxarse tot lo día!..

vehinat paga, s'empleaven en treballs de las companyias de tranvia.

»...Avuy repetim la mateixa observació. Ahir vejerem que las brigadas municipals adobavan lo paviment immediat á la via en un gran tros, quals recomposicions deuen ferse en la extensió de un metro enfora de cada via, per compte exclussiu de las Companyias, y de cap modo á costa del Municipi, de quals obrers y de quals materials no 's pot disposar en benefici de una persona, ni de una Companyia.»

Aquest fet concret que denuncia *La Vanguardia*, no ha tingut fins ara contestació.

Y ni tan siquiera 'l governador de la provincia s'ha prés la pena de averiguarlo.

Y aixó que podria ser un fil, ab lo qual, tal vegada, estirant estirant arribaria á formarse ab poch treball un gran capdell.

¿Quin dia será que 's fassa ab l' Ajuntament de Barcelona, lo mateix que va ferse ab lo de Madrid?

Creguin que una inspecció escrupulosa y ben imparcial, no deixaria de donar resultats.

Alguns fumadors de Zaragoza l'han donada en pesar lo tabaco y generalment s'han trobat ab los paquets faltats de pés.

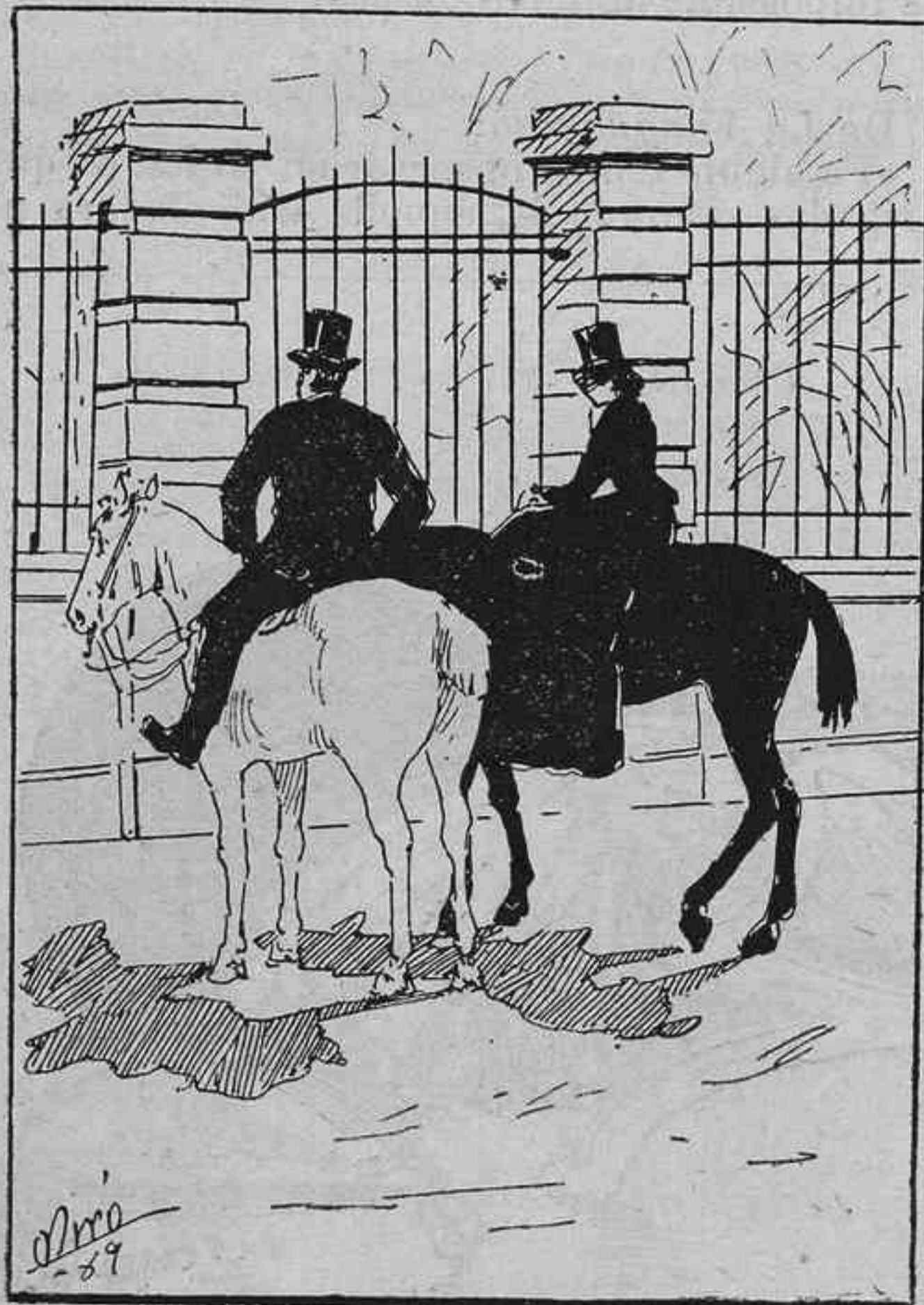
Jo 'm guardaré molt de fer cap cárrech á l' Arrendataria.

¿No diu tothom que 'l tabaco qu' expén es tan infame?

Donchs de lo dolent, poch.

Es curiós lo que va succehirli á un espectador en lo Teatro del Tivoli. Al abandonar la cadira en

AMASSONA PIADOSA.

—¿Justament lo caball negre has escullit per dá 'l vol?
—Sent lo dia dels Difunts, vull que 'l caball porti dol.

un dels entreactes, va deixarhi un tros de paper subjecte entre la boga, en senyal de estar aquélla ocupada.

Y al tornar al s'u puesto, notá que 'l paper de la cadira era un bitllet de 50 pessetas, no recordant que 'n portés cap á la butxaca.

Ara fassin passar aquest fet en una iglesia, y no faltará qui ho tatxi de miracle.

No obstant, á la iglesia, dificilment hi hauria trobat lo bitllet.

¡Vaya una vista y un nas no tenen certs concurrents á las iglesias!

Un perruquer molt aficionat á ponderar lo seu treball, després de tallar los cabells, fer la barba, pentinar y posar brillantina al bigoti de un parroquia que se las donava de Tenorio, li digué:

—Vaja miris... ¿qué tal? ¿Qué li sembla?

—No está mal.... no está mal—deya 'l parroquia.

—¡Cóm s'entén que no está mal!... Permétim que li diga: tal com li deixat, no trobará en tot Barcelona una senyora que 'l resisteixi, si vosté 's proposa conquistarla.

Sonrisa del Tenorio: petita pausa.

Lo barber continúa:—Tinga compte lo que li acabo de dir: ni una... ¡Ni la mèva!...

Jo tinch un conegut que passa l' istiu de gorras.

No fa més que anarse'n de un poble al altre, en aquells en los quals té coneguts ó amichs, y ja se sab, s'instala tranquilament á casa dels que tenen ab ell amistat ó coneixensa.

Y diu, parlant de aquest rasgo de barra:

—Es un gran sistema, en quant me proporciona motiu de donar una gran satisfacció á las casas ahont vaig parar. A las unas, lo dia que hi arribo; á las otras, lo dia que me 'n vaig.

Un heréu de montanya decideix establirse á Barcelona y dedicarse á fé 'l curro.

Un dia entra en una guanteria, y després de haverse probat uns guants y de mirarse'ls ab gran detenció, diu á la senyoreta del taulell:

—Fassin l' obsequi de un mirall, per veure si 'm cauhen bè.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—Es-ca-ro-la.
2. ID. 2.ª—Ca-mi-la.
3. MUDANSA.—Sabia-Labia-Rabia-Gabia.

(Continua á la página 704.)

LOPEZ-EDITOR. Rambla del Mitj, núm. 20, BARCELONA. Llibreria Espanyola.

DEMÀ PASSAT DISSAPTE
SORTIRÀ Á LLUM

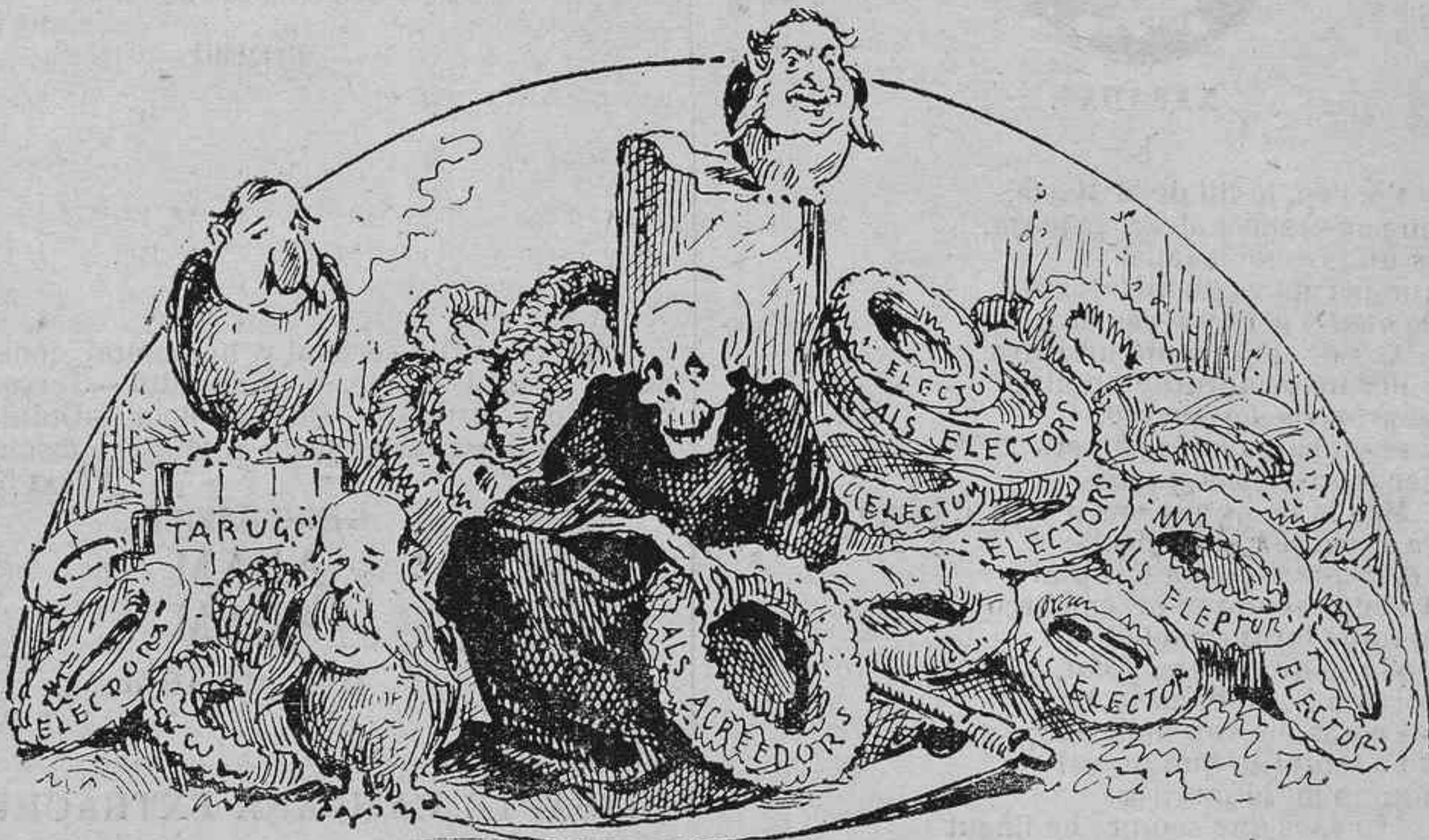
NÚMERO EXTRAORDINARI

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

EN CONMEMORACIÓ DEL DIA DE DIFUNTS

Preu: 10 cèntims lo número.

Preu: 10 cèntims lo número.

DON JUAN TENORIO

DRAMA RELIGIOSO-FANTÀSTIC EN DOS PARTES

POR

← D. JOSÉ ZORRILLA →

Precio 2 pesetas.

EL NUEVO TENORIO

Leyenda dramática en 7 actos, en prosa y verso

ORIGINAL DE

JOAQUÍN M.ª BARTRINA y ROSENDO ARÚS Y ARDERIU

Precio 2 pesetas.

EN JOANET Y EN LLUISET

PARODIA DE DON JUAN TENORIO

Empescada per SANALL Y SERRA — Dibuijos de GOMEZ SOLER

Preu 50 cèntims de pesseta.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútu, 6 bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademès 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

4. **CONVERSA.**—*Graciamat.*
 5. **LOGOGRIFO NUMÉRICH.**—*Moratln.*
 6. **TRENCA-CLOSCAS.**—*Serafina la Devota.*
 7. **ROMBO.**—

S
 M I L
 M A L L A
 S I L V A N O
 L L A M A
 A N A
 O

8. **GEROGLÍFICH.**—*Per assistents los militars.*

XARADAS.

I.

En Pep, lo fill de la Marta,
 que ans estava ab en Labarta,
 es un jove molt sapat
 que per mí es un xich tocat
 de quatre primera-quarta.

Ans d' ahí reventá un catre
 y per no comprarne un atre
 se primera-dos-tercera,
 y se embarca hu la carrera
 per tersa-segona-quatre.

Mes lo bo es que ans d' aná al barco
 va escriure r'iu sa xicota:
 «Prima-tres-quinta Carlota:
 Te faig saber que m' embarco
 per una terra remota.

»Ja sé qu' es una Total,
 pero en fi, no hi ha tu tia;
 las cosas me van molt mal;
 y no tenint lo que 'm cal
 aquí jo m' hi moriria.

»Tú sabs que sempre he tingut
 quatre tersa-dos-primera
 que 'l mèu catre embruixat era;
 donchs perque avuy l' he romput
 quatre mare 's desespera
 »Y 'm diu que 'm tinch de cuidá
 de ferlo portá á adobá
 si á terra no vull dormí;
 jo no m' hi vull avení
 y per xó 'm vaig á embarcá.

«No t' estranyis gens dos mica
 que hu despedirme no vinga:
 encare que jo no tinga
 vull trobá una dona rica
 que 'm vesteixi y que 'm mantinga.

»Per lo taut, ja pots doná
 quatre tèva blanca tres
 hu n' á qui t' agradi més,
 puig jo ab tú no m vull casá,
 perque no tens prous dinés.

»Donarás mil expressions
 hu ta tersa repetida:
 conserveus'hi tots ben bons
 y doneuvos bona vida
 com faré jo.

Joseph Pons.

MARANGI.

II.

—Tres quart-hu-dos, va dí' un día
 á la Tot en Castellá.
 Y ella li va contestá':
 —Cóntahb á la tèva tia.

MUDANSA.

A una tot jo festejava
 qu' era á fé noya molt tot,

MARÍA PLÁ

y á pesar de que tenía
 una tot ben plena d' or,
 una tot jo vaig donarli
 un día de mal humor,
 perque una tot va matarme
 que jo m' estimava molt.

J. TERRI.

TRENCA-CLOSCAS.

R. PLEBÓ.

Arcalde de Cardona.

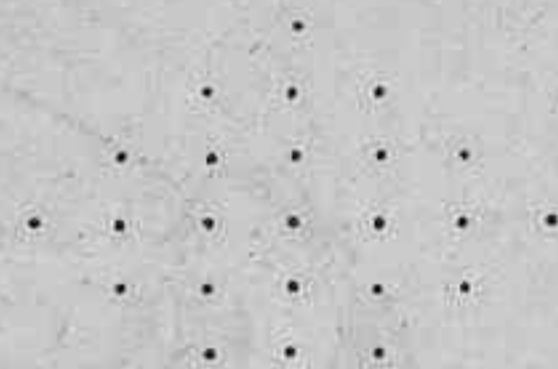
Ab aquestas llettras formar lo nom y apellido de un poeta célebre.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7.—Instrument musical.
 6 2 3 4 5 3.—Ofici.
 7 4 6 2 4.—Nom d' home.
 1 5 3 7.—A totas las iglesias n' hi ha.
 6 3 2.—Fenómeno atmosféric.
 3 5.—Nota musical.
 2.—Nom de dona.

C. DE CINDRIA.

ROMBO.

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: nom d' home en diminutiu.—Tercera: condició del home fastidiós.—Quarta: licor.—Quinta: producte agrícola.—Sexta: parentiu.—Séptima: consonant.

PERET GUANTER.

GEROGLÍFICH.

ADAM

ADAM

nen de teta

J T ANGUILA.

DISSAPTE, CAMPANA EXTRAORDINARIA.

—¡La Campana!—¡La Campana!!
 —¡¡La Campana!!!.—¡Prou, ja ho sè!
 A pesar de que tè esquerdas,
 ja la feu tocar ben bé.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23